

(Ötven éves vagyok. Látom közeledni az ifjúságot, melynek nem lesz vége. Egész multam megéled.)

Legutolsó kötetét (*Ma France poétique*, 1926.) is a mult idők emléke illatozza. Városok élednek fel, melyekben a költő megpihent, régi nemesi családok kihalt kastélyai, árnyas szalónok, ahol a csendet csak egy eltévedt dongó zümmögése szakítja meg. A költő egész életét rejtí magában ez a könyv. Régen meghalt emberek szilhuettjei suhannak el előttük, füstös vonatból megkívánt tájak, kecses dombok, erdők, hegyek, s mindenhez valamilyen kedves emlék fűződik. Jammesnak sikerült az, amire csak az igazi költő képes: feltárni a hétköznapi dolgok örök poézisét és megsejtenni természetfeletti értelmüket.

André Gide írja a *Prétextes*-ben: «Mihelyt bírálni akarunk Jammesnél, tétovázunk; hibák és erények itt egybeolvadnak. Ha engedjük magunkat felé sodródni, úgy tűnik fel, mintha egyedül csak ő lenne *költő*» 1902-ben írta ezt Gide s huszonhat év után sem mondhatunk mást. Boncolókéssel dolgozni Jammes alkotásán lehetetlen: itt érezni, megérezni kell. Claudelt nem tudjuk élvezni a maga egészében a *Summa theologiae* olvasása nélkül, a papköltő Louis Le Cardonnel *carmina sacra*-it csak a neoplatonizmus ismeretével lehet megérteni, de Jammes maga a megtestesült egyszerűség.

Moi, je ne suis qu'un homme, et c'est la ma grandeur.

(Csak ember vagyok és ez a nagyságom.)

A francia katolikus líra dús virágzásában Jammes a legszínesebb és legüditőbb látvány. Verlaine vallásos költészete a *sensus sentimentalis* jegyét hordja magán, Jammesé már a *sensus christianus*-t. Claudellel és Le Cardonnellel maradék nélkül fejezi ki a katolikus megújulás etikai és esztétikai szellemét.

Just Béla.

A CSODASZARVAS.

A csodaszarvas?

Maradjon meg csodának, szépnek,

Elérhetetlen messziségnak.

De mikor űzik gyilkos hajrák,

Mikor elejteni akarják,

A hajtásra én is kiszállok,

Csak úgy, mint a többi vadászok.

Mert az a szívem babonája:

Mennem kell, hogy vigyázzak rája.

Figyelmeztessem, felriasszam,

Célba vegyem és elszalasszam,

Nyílvesszőt röppentsek utána,

Vigyázva, hogy el ne találja;

Hogy fusson el, hogy meneküljön,

Hogy emberkézre ne kerüljön,

S maradjon meg csodának, szépnek,

Elérhetetlen messziségnak.

Kövér Erzsébet.